Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIV. Cena lista je 2 centa. Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 23. junija (June 23) 1921. Subscription $5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 144.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

...SILE SE ZDRUŽUJEJO PROTI DELAVSTVU.

...EWYORŠKI ŽUPAN JE DE...LAVSTVU NAPOVEDAL VOJ...O IN DELAVSTVO JE NAPO...VED SPREJELO.

...rake akcije odpirajo delavstvu oči.

New York, N. Y. — Župan Hy...an je dal znamenje z odpustom ...ri sto šestdeset cestnih pometa...ev, da napoveduje vojno delav...tvu. Newyorški centralni obtrni ...delavski svet je napoved spre...el. Sklenil je, da takoj odbor, ...stoječ iz pet in dvajset članov, ...kliče velik javen ljudski shod, ...a katerem se bo razpravljalo ...županovi akciji in organiziranju ...ch mestnih nastavljencev.

Dan pred tem zaključkom je ...estni svet sklenil, da cestni po...etači ne smejo nositi unijskega ...naka, kadar so na delu. Ta za...ljuček je bil olje v ogenj, kajti ...okazal je očito, da so mestni o...etje po večini nasprotniki orga...iziranega delavstva. Akcija ...estnega sveta je šla dalj, kajti ...ombodje so zagrozili, da odpuste ...askega zaupnika, ki bo pobiral ...ristojbine za organizacijo.

Akcija Centralnega delavskega ...obrtnega sveta je pa spravila ...zadrego Peter Bradyja, člana ...veta, Gompersovega podpornika, ...i je pomagal razpustiti staro ...entralno federalizirano unijo in ...i je pri mestu nastavljen kot su...ervizor na zemljiščnem oddelku. ...menoval ga je župan Hylan in ...rejema šest tisoč dolarjev mezde ...a leto. Brady je profesijonalni ...olitičar in smatra se za političnega ...voditelja tistega dela delav...va, ki še slepo sledi Tammani...u. On je odpotoval na konven...cijo Ameriške delavske federacije, ko je bil sprejet ta zaključek. ...delavskih krogih pričakujejo, ...a poseže v stvar, ko se vrne s ...onvencije.

Župan, o katerem govore, da ...e zelo trmoglav in se ne udaja ...rav rad pametnim mislim, pa iz...avlja, da se udeleži letnega po...oda cestnih pometačev dne 23. ...unija t. l.

Taki dogodki v delavskem gi...anju sicer govore jasno kot beli ...an, da strokovno organizirano ...elavstvo preveč sledi profesijo...alnim političarjem starih strank, ...ki ga izrabljajo direktno v svoje ...amene, obenem pa odpirajo de...avstvu oči, da se mora tudi v po...itiki postaviti na svoje noge, se ...rganizirati kot razred, ako noče ...lapčevati profesijonalnim poli...ičarjem.

...PETNAJSTLETNO DEKLE JE ...ERI PREDREŠALO MAŠČEVA...NJE.

Ubila je svojega zapeljivca.

Chicago Heights, Ill. — 15-letna Lucy Rosatti ni čakala, da postava prime njenega zapeljivca, ampak je sama ubila 45-letnega Guy Depesa, bivšega policaja in profesijonalnega političarja med italijanskimi naseljenki.

Depeso je bil pred dvema tednoma obtožen, da je napadel dekleta. Dekle ni povedala svojim staršem dogodka do pondeljka, nakar je oče dal aretirati profesijonalnega političarja.

Dekleta so takoj obiskali zvedavi časnikarski poročevalci in so jo intervjuvali zaradi njenega dejanja. Dekle jim odgovorila, da ji ni prav nič žal, da je ubila tistega, ki jo je onečastil.

Ko je na Depesa oddala dva strela, je odšla domov in je obvestila policijo telefonično o svojem dejanju.

KRALJ PETER MRTEV ZE ŠTIRI DNI, POROČAJO IZ LONDONA.

London, 22. jun. — "The Near East" je izvedel, da je srbski kralj Peter umrl že pred štirimi dnevi. Tukajšnje srbsko poslaništvo izjavlja, da ne ve nič o Petrovi smrti.

LIGA NARODOV ŠČITI PROTI-REVOLUCIONARJE IN RUSIJA PROTESTIRA.

Riga, 22. jun. — Čičerin, ruski sovjetski komisar vnanjih zadev, je poslal brezžično brzojavko angleški vladi, v kateri protestira proti nameravanemu zaključku odbora lige narodov glede denarne pomoči takozvanim ruskim beguncem. Čičerin pravi, da s tem korakom bo liga direktno podpirala ruske protirevolucionarje, kar je proti določbam v angleško-ruski trgovinski pogodbi.

VANDERLIP BO PREDAVAL O RUSIJI.

Voditelj sindikata, vrnivši se iz Moskve, pravi, da Hughes in Hoover ne vesta resnice.

VANDERLIP POJDE PRED LJUDSTVO.

New York, N. Y. — Washington D. Vanderlip, vodja ameriškega sindikata, ki je dobil trgovinske koncesije v sovjetski Rusiji, je v torek brzojavil s parnika "Olympic", s katerega se je včeraj izkrcal v New Yorku na povratku iz Rusije, da bo pričel s kampanjo po vsej Ameriki v svrho, da se ameriško ljudstvo seznani z resnico o Rusiji.

Njegova brzojavka se glasi: "Čim stopim na suho, pojdem pred pravo vlado — ameriško ljudstvo — s predavanji in članki v časopisih. Pozneje obiščem Washington in govoril bom z administracijo. Moje prepričanje je, da administracija mora živeti ali past s svojim bodočim programom napram Evropi in zlasti napram Rusiji. Državni tajnik Hughes in trgovinski tajnik Hoover ne vesta resnice o Rusiji; oba sta napačno poučena. Pričakujem, da me napadeta Meščanska zveza in Ameriška trgovska zbornica, toda čim več boja tem ljubši mi bo. Jaz sem oborožen z resnico in fakti, katerih nasprotniki nimajo."

KAJ JE Z GRKI?

Ali zavržejo ententni ultimat?

London, 22. jun. — "Daily Mail" je prejela od svojega poročevalca v Atenah brzojavko, ki sporoča, da vlada ne bo sprejela zahteve zaveznikov, da mora prenehati z vojnimi pripravami za ofenzivo proti Turkom v Mali Aziji. Grška vlada baje smatra, da je ofenziva edina pot, ki prinese mir med Grki in turškimi nacionalisti.

Pariz, 22. jun. — Zadnja konferenca lorda Curzona in Brianda v Parizu ni poravnala fundamentalnih nasprotij med Anglijo in Francijo. Kar se tiče Šlezije, je bilo dogovorjeno, da naj plebiscitna komisija ponovno skuša razmejiti deželo na podlagi glasovanja. Turško vprašanje pa je ostalo, kjer je bilo. Francoska vlada je prepričana, da Grki niso kos turškim nacionalistom in da je Carigrad v nevarnosti, da ga dobi Kemal v svoje roke. Entenata ima v Carigradu 12,000 mož, kar nikakor ne zadostuje za obrambo mesta.

BREZPOSELNI IZSELJENIKI ZAHTEVAJO, DA SE DEPORTIRAJO.

Pittsburgh, Pa.—Nedavno dospeli izseljeniki v Združene države so se obrnili na izseljeniške oblasti, da jih deportirajo v stari kraj. Izseljeniki izjavljajo, da ne morejo dobiti dela.

Wm. Sibray, izseljeniški agent za pittsburški okraj, izjavlja, da so izseljeniki sami izučeni delavci, ki so se izselili iz Anglije, ko je bilo v industriji še precej življenja. Postave ne dovolijo, da se ti izseljeniki deportirajo, pravi Sibray.

NOVA STAVKA V KANSASU TRAJALA PET UR.

350 rudarjev izvojevalo bitko ne oziraje se na industrijalno sodišče.

"POČITNICE" DELAVCEV OB ČASU HOWATOVE OBRAVNAVE.

Pittsburg, Kans. — (Federated Press.) — Najkrajša stavka v zgodovini ameriškega delavskega gibanja je bila izvojevana dne 8. junija, ko je 350 rudarjev, vposlenih pri Coal and Mercantile Company, napovedalo družbi boj ne oziraje se na industrijalno sodišče, katero prepoveduje stavke v državi Kansas.

Rudarji so zastavkali zjutraj in družba je kapitulirala čez pet ur, to je opoldne. Spor je nastal, ko je družba prezrla nekatere določbe v pogojih z rudarji. Okrožni odbor rudarjev je takoj poobvestil Aleksandra Howata, predsednika okrožne organizacije, da pozove rudarje v treh rovih na štrajk. To se je zgodilo. Po pet ur trajajoči stavki se je kompanija podala, toda rudarji so se vrnili na delo šele drugi dan.

Gross, Kans. — (Izvirno poročilo Prosveti.) — Eksekutiva Kansaške delavske federacije je povabila vse organizirane delavce v državi, da si vzamejo "počitnice" in pridejo "taborit" v Columbus 27. junija, ko prične sodna obravnava proti Aleksandru Howatu, predsedniku okrožne rudarske organizacije, in Augustu Dorchyju, odborniku iste organizacije, ki sta obtožena kršenja zakona v zvezi z industrijalnim sodiščem. Afera izvira iz znane Mišmaševe zadeve, ko je Howat poklical rudarje v stavko, ker se je godila krivica slovenskemu rudarju. S tem je "kršil" novo postavo industrijalnega sodišča.

Obravnava bo trajala morda teden dni in delavci so povabljeni, da prisostvujejo. Ker v Columbusu ni dovolj prostorov za prenočevanje, je federacija pripravila velik prostor zunaj mesta, kjer se postavijo šotori, v katerih bo prostora za več tisoč oseb. Delavci so povabljeni, da vzamejo s seboj tudi svoje žene in otroke. V šotorišču bodo vsak večer shodi, na katerih bodo govoriti najboljši govorniki, kar jih je mogoče dobiti.

DEMOKRATIČNI SENATORJI NASPROTUJEJO PREISKAVI V ZAP. VIRGINIJI.

Washington, D. C. — Konvencija Ameriške delavske federacije je sprejela rezolucijo, v kateri apelira na zvezni senat, da podpira rezolucijo senatorja Hiram Johnsona, ki določa, da se uvede preiskava v okraju Mingu v Zapadni Virginiji. Ta rezolucija je toliko pomagala, da bo zdaj senator Johnson pritiskal, da se sprejme njegova rezolucija, da se s preiskavo doženejo krivci, ki so odgovorni za nemire v Mingu.

Med demokratičnimi senatorji se je pojavila močna opozicija proti preiskavi. Ta opozicija ni tako močna, da prepreči preiskavo, povzročila je pa vseeno, da je bila s pomočjo parlamentarnih potez za nekaj časa odložena.

Odsek za delavske zadeve in poduk in odsek za pregledovanje izdatkov članov senata sta ugodno poročala o rezoluciji. Demokratje si pa niso kljub temu dali dopovedati, ampak so z obstrukcijo zavlekli sprejem rezolucije. Kadar bodo zopet volitve, se bodo demokratje trkali ponosno po prsih in se nazivali delavske prijatelje, kajti računili bodo s tem, da so delavci že zdavnej pozabili, kaj so jim hudega storili.

— Mornariški svijatiki so pri bombnih vajah v torek in sredo nedaleč od virginskega obrežja potopili tri submarinke, ki so bile prej lastnina Nemčije.

BREZPOSELNOST NARAŠČA V WISCONSINU; 35 ODSTOTKOV V ENEM LETU.

Milwaukee, Wis. — (Federated Press.) — Wisconsinska industrijalna komisija javlja v svojem biletinu za mesec junij, da je število brezposelnih delavcev v državi narastlo za pet odstotkov tekoči mesec, v enem letu pa za 35 odstotkov. Mezde so se v enem letu znižale povprečno (v poštev pride 171,000 tovarniških delavcev) za $5.59.

DRHALSKO NASILJE JE ŠE NA PRVEM MESTU.

ZE PRAV NIČ NI OPAZITI, DA SE ZNIŽUJE.

To je dognala Ameriška unija za civilno svobodo.

New York, N. Y. — Kljub naraščajoči splošni ljudski izobrazbi ni opaziti, da drhalsko nasilje pojenjuje, kar potrdijo dejstva, ki jih je dognala Ameriška unija za civilno svobodo. V tednu, ko so se odigrali znani nemiri v Tulsi, ker je neki časnik vzbudil s svojo nerodno pisavo živalske instinkte v masi, so bila izvršena drhalska nasilja tudi v drugih mestih.

V Georgiji je bilo dne 27. maja ubitih pet oseb: Dva zamorca in trije belopoltniki, ko je nastala bitka med zamorskimi poljskimi delavci in skupino belopoltnikov v Dyronvillu. Boj je nastal, ker neki zamorec ni hotel plačati volilnega davka, češ, da mu ni bilo dovoljeno voliti, zaradi tega mu ni treba plačati tudi volilnega davka.

V Louisiani so nekega Jack Morgana, ki je bil že večkrat aretiran zaradi vagabondaže, povaljali po smoli in kurjem perju. Kaj takega se ne zgodi nobenemu bogatemu plantažniku, čeprav skozi vse leto lenari. Takim nasiljem so izpostavljeni zamorci v splošnem in obubožani belopoltniki. Zločin na Jack Morganu so izvršili maskirani belopoltniki v Shreveportu, La.

V New Yorku je drhal, broječa več sto glav, silno pretepla dne 4. junija zamorca Hazlewooda, ker sta ga dve belopolti dekleti obtožili, da se je zaletel v nju.

V Wisconsinu so stavkokazi napadli stavkovne straže, ki so stale pri tovarni Northern Paper Mills kompanije v Green Bayju. Dve stavkovni straži sta bili surovo ranjeni z nožem.

Vsi ti dogodki so se odigrali v enem tednu.

In zakaj? Časopisje bi lahko mnogo storilo, da se taka drhalska nasilja odpravijo. Velebiznisko časopisje obsoja drhalsko nasilje le takrat, če škodi privatnim velebizniškim interesom. Ako pa taka nasilja koristijo privatnim velebizniškim interesom, jih pa to časopisje še odobrava nedirektno.

KER JE BIL OSUMLJEN UMORA, JE IZVRŠIL SAMOMOR.

New York, N. Y. — 67-letni William Shaw si je prerezal vrat z britvijo, ker je bil osumljen, da je umoril svojo soprogo, ki so jo našli ubito in okradeno za štirideset dolarjev. Umor je bil izvršen z nekim topim orodjem. Shaw je pred samomorom napisal listek, na katerem pravi, da je svojo ženo ljubil in da je ni ubil. Samomor je izvršil, ker je osumljen, da je storil umor.

SIMS SE JE VRNIL.

New York, N. Y. — Podadmiral William S. Sims, ki je bil odpoklican iz Londona, ker je v znanem govoru nagnal Iree in ameriške senatorje z osi, se je včeraj vrnil s parnikom "Olympie" v New York. Policija je zaprla vse ulice, ki drže na pomol, kjer se je Sims izkrcal, da prepreči sovražne demonstracije.

BELE ČETE DOCELA PREMAGANE V SIBIRJI.

Vzhodnosibirska republika mobilizira vsled novih zahtev Japonske.

POGOJI JAPONSKIH IMERIALISTOV.

Peking, 22. jun. — Iz Čite poročajo, da so čete Vzhodnosibirske republike popolnoma premagale in razpršile bele, protiboljševiške tolpe barona Ungern-Šternberga, ki je invadiral južno Sibirijo pred par tedni. Poročilo se glasi, da so roparske bande večinoma uničene in ostanki so pobegnili v Mongolijo.

Sovjetska vlada v Moskvi se je ponudila, da pošlje armado na pomoč Vzhodnosibirski republiki, toda vlada v Čiti je odgovorila, da lahko sama obračuna s protirevolucionarji.

Tokijo, 22. jun. — Časnikarska agentura Kokusai je prejela brzojavko iz Harbina, ki se glasi, da je čitska vlada odredila mobilizacijo deset letnikov od 1890. do 1901. kakor tudi mobilizacijo vseh bivših častnikov.

Peking, 22. jun. — Kitajska vlada je prejela informacije iz Čite, da je Japonska predložila Vzhodnosibirski republiki osem pogojev za priznanje nove sibirske države. Pogoji so: Japonska mora imeti prosto plovbo na rekah v Vzhodni Sibiriji; Japonska mora kontrolirati brzojav, pošto in telefonski sistem; Japonska mora imeti neomejeno priliko za izkoriščanje sibirskih gozdov in rudnikov; Vzhodnosibiraka republika mora priznati Japonski posebne pravice v pokrajini Heilukiang; Čita mora tudi priznati vse pravice, zajamčene Japonski v prejšnji rusko-japonski pogodbi, in mora odškoditi Japonsko za izgubljena življenja in lastnino tekom revolucij v Sibiriji; Čita mora dati poroštvo, da bo njena vlada v resnici demokratična in in da bo v stanju varovati življenja in lastnino Japoncev na svojem teritoriju.

LEWIS NIMA VSEH RUDARJEV NA SVOJI STRANI.

Howat, voditelj rudarjev v Kansasu, je proti Lewisu in Gompersu.

Denver, Colo., 22. jun. — Prijatelji Johna Lewisa priznavajo, da Lewis ne bo dobil vseh glasov rudarske organizacije. Aleksander Howat, zastopnik rudarjev v Kansasu, je dejal, da ne bo oddal svojih glasov za Lewisa, ki ni po njegovem nič boljši kakor Gompers; oba sta nazadnjaka. Obe strani — Gompersova in Lewisova — sta se vrgli v boj za železniške delavce, ki bodo najbrž odločili pri volitvah predsednika in eksekutive. Prva ali druga stranka trdi, da ima železniške delavce na svoji strani.

Lewis namerava objaviti še danes nekak program, na podlagi katerega je kandidat proti Gompersu. Govori se, da se izreče za nacionaliziranje železnic in temeljnih industrij čemur se Gompers upira.

Volitve se bodo vršile v petek popoldne.

Konvencija je sprejela rezolucijo, ki izključuje Japonce in druge orijentalce iz Združenih držav.

Včeraj se je vršila bitka glede irske bojkotne rezolucije. Stvar je bila odložena na danes, ko je Gompers spretno pretrgal debato in zaključil sejo.

VREME.

Chicago in okolica: V petek nestalno; različni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 85, najnižja 74. Solnce izide ob 5:15, zaide ob 8:29.

UNIJSKI ODBORNIKI POMIRILI OBOROŽENE RUDARJE V W. VIRGINIJI.

Charleston, W. Va. — (Feder. Press.) — Odborniki rudarske unije v 17. okrožju so pomirili večje število rudarjev, ki so se mobilizirali v raznih krajih kanawhskega premogovnega okoliša v svrho, da maščujejo umorjene tovariše v Mingu. Dobili so namreč vest, da je bilo šest unijskih odbornikov ustreljenih. Ko so bili rudarji poučeni, da je vest neresnična, so šli domov.

BRITSKI RUDARJI ZA GENERALNO STAVKO.

Militaristično mir je zakrivil sedanjo ekonomsko krizo. KONFERENCA LABOR PARTY.

London, 22. jun. — Daily Herald", dnevno glasilo Labor Party, poroča, da stavkujoči rudarji do zadnjega moža podpirajo svojo eksekutivo, ki je na delu, da pridobi druge organizacije za generalno stavko v svrho, da se porazi mezde trgajoča kampanja kapitalistov.

Voditelji raznih strokovnih organizacij zdaj konferirajo v Brightonu, kjer se vrši 21. letna konferenca delavske stranke (Labor Party) in upati je, da izdelajo konkreten načrt za skupno industrijalno akcijo.

Londonski kapitalistični listi so zopet divje mahniti po delavskem gibanju in dnevno lajejo o "uporih" v vrstah rudarjev, medtem ko je ravno narobe res: rudarji še niso bili nikoli tako složni in odločni kot so danes za svoje pravice. To dokazuje zadnje glasovanje.

London, 22. jun. — Predsednik kongresa strokovnih unij Camron, ki je včeraj otvoril letno konferenco Labor Party v Brightonu, je dejal v svojem otvoritvenem govoru, da sedanja brezposelnost izvira iz militarističnega miru in vsled zarote ententnih imperialistov, ki vodijo ekonomsko vojno z Nemčijo." Nemogoče je osiromašiti eno državo, ne da bi pri tem trpele tudi druge države," je rekel Camron in dostavil: "Danes stojimo pred največjo gospodarsko krizo v zgodovini."

Arthur Henderson, tajnik stranke, je poročal, da je stranka v zadnjih dvanajstih mesecih pridobila veliko politično moč. Stranka odločno nasprotuje Lloydu Georgu in njegovi vladi.

Konferenca se bo pečala z načrti za povečanje in pojačanje političnega stroja stranke. Na agendi je mnogo detajliranih predlogov za spremembo v organizaciji in metodah kampanje ter v financiranju delavskih političnih bojih.

PROVINCA ONTARIO POSTANE "SUHA."

Ottawa, Can. — Vojvoda Devonširski, ki odhaja kot governer, je svoj zadnji službeni akt zapečatil s tem, da je podpisal odredbo sveta, po kateri postane provinca Ontario suha po 17. juliju. Prohibicijonisti se vesele tega čina.

BANDITJE SO ODKRILI NOVO POLJE.

Evanston, Ill. — Banditje so si poiskali novo polje za svoje zločinske operacije. Ko je avtoomnibus dospel do Bryn Mawra na Sheridanovi cesti, sta dva bandita ukazala sprevodniku, da naj dvigne roki kviško. Rekla sta: "Plačala sva, ko sva vstopila, ali zdaj pobirava, ko zapuščava omnibus." Vzela sta sprevodniku dva in dvajset dolarjev.

— Kongresnik Johnson, demokrat iz Mississippija, ima v poslanski zbornici predlogo, ki prepoveduje ženskam kaditi cigarete v Washingtonu. Predloga določa $25 globe za prvi in $100 za drugi prestopek.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $6.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Junija 30-21) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ŽUPAN NAJVEČJEGA MESTA V AMERIKI IN DELAVSTVO.

V New Yorku je bilo pozimi odpuščenih tri sto šestdeset delavcev, ki snažijo ulice v New Yorku. Delavci so organizirani in mesto je podpisalo pogodbo z organizacijo, da jim ne bo treba delati ob nedeljah. Neko nedeljo je zapadel sneg in ti delavci niso prišli na delo, ker jih ni nihče obvestil, da se mora sneg takoj spraviti z ulic.

William F. Kehoe, tajnik Centralnega obrtnega in delavskega sveta, je pisal županu pismo, da te delavce zopet nastavi. Prav rahločutno ga je opomnil na pogodbo in navedel je še druge tehtne razloge v prid delavcem. Župan največjega mesta je te dni odgovoril tajniku delavske centralne organizacije in mu dal v pismu razumeti, da ne pozna nobene "šale", kadar gre za "zdravje prebivalcev". Z drugimi besedami to pomeni, da je župan odklonil uljudno toda zelo odločno zahtevo tajnika delavske centralne organizacije, ali da delavci ostanejo odpuščeni.

Župan v New Yorku se ni sam izvolil. Izvoljen je bil z delavskimi glasovi, ker so voditelji strokovno organiziranega delavstva seveda še taki možje, ki priporočajo delavstvu voliti delavske prijatelje in dobre ljudi. Pa tudi med delavci je večina še brezbrižna in je pripravljena glasovati za vsakega kandidata, ki ga ji priporoče profesijonalni politični kričači. Ta resnica je znana tudi newyorškemu županu in zato je tudi vrgel v koš poziv strokovno organiziranega delavstva. Ako bi ne bil položaj tak in bi bilo delavstvo v New Yorku prežeto s tisto zavednostjo, ki je potrebna, da se župani drugi drugi javni uradniki ozirajo na žđje delavstva, bi bili delavci že zdavnej nastavljeni.

Ali tako ni z delavstvom samo v New Yorku. Prav malo mest je v Ameriki, v katerih se delavstvo zaveda, da mora biti politično organizirano kot razred, če hoče, da se njegova politična moč upošteva.

Delavstvo je podobno spečemu orjaku, katerega mali pritlikavci zbadajo in dražijo na druge načine, ker se ne zaveda, kakšno moč ima v politični organizaciji in volilnem listku. Če bi se ta speči orjak prebudil in zavedal svoje politične moči, kako hitro bi pritlikavci a la Hylan in drugi, ki se zdaj norčujejo iz njega in ga dražijo, spomnili, kaj je njih dolžnost napram temu orjaku.

Koliko časa bo delavstvo še spalo politično spanje in ga bodo dražili pritlikavci? Ali še nima dosti izkušenj?

PRAŠIČ ŠE VLADA V ČIKAŠKEM FINANČNEM SVETU.

Prašič še igra veliko ulogo v čikaškem finančnem svetu, kar govore lastništva bančnih delnic. Ali vpliv klavniških baronov ni omejen le na Chicago, ampak sega na ves srednji zapad in celo na skrajni zapad, kjer prebivajo živinorejci.

Pred kratkem so bili priobčeni lastniki delnic bančnih podjetij. Izkaz pokazuje da 32 individujev, upravljanih premoženj in korporacij lastuje delnic po šest do enega miljona dolarjev. Sedem in štiri deset drugih pa po en miljon do pet sto tisoč dolarjev.

Največ delnic lastuje tvrdka Edward A. Tilden & Co., ki je tesno združena s klavniškimi interesi. Na drugem mestu je mesar J. Ogden Armour. Tvrdka lastuje delnic za $6,214,000, mesar pa za $5,190,000. Mesar Edward Swift ima delnic za $1,217,000. Vmes so drugi interesi, ki so v sorodu s klavniškimi interesi, ki lastujejo za nekaj miljonov dolarjev bančnih delnic.

Banke v Chicagu posojujejo denar farmarjem in živinorejcem. Tako postajajo farmarji in živinorejci odvisni od klavniških interesov. Ker klavniški interesi kontrolirajo kredit, diktirajo tudi cene farmarju in živinorejcu, po katerih morata prodati drobnico, prašiče in govejo živino. Ako se farmar ali živinirejec upira diktaturi klavniških interesov, zadostuje, če se farmarju ali živinorejcu odpove kredit, in oba postaneta krotka in se ravnata po volji klavniških interesov.

To je samo en način, po katerem izvajajo klavniški interesi svoj vpliv nad farmarjem in živinorejcem. Poleg tega načina so pa še drugi, tako da sta farmar in živinorejec tako omrežena, da ne moreta ganiti nikamor.

DOPISI.

Chicago, Ill. — Vsem tukajšnjim rojakom se naznanja, da se vrši prihodnja seja zastopnikov in zastopnic za Slov. nar. dom v soboto dne 25. junija zvečer v navadnih prostorih. Ker se je na zadnji seji potrdilo, da ostanejo delnice po $50, ter po $1 pristopnina na vsako delnico, se je vpisalo lepo število delnic. Nadejati se je torej, da se prihodnje seje vdeleže vsi, ki se zanimajo za prekoristno idejo Slov. nar. doma. — Na prihodnji seji se bo ukrepalo, kedaj se skliče javni shod vseh Slovencev, da bo imel vsakdo priliko slišat, dosedanjo delovanje odbora. Ker je to zadnja seja pred shodom, pridite vsi, da ukrenemo najboljše. **Odbor.**

La Salle, Ill. — Delavskih razmer ne bom opisoval, ker so enake, kakor so povsod drugod. Pod ničlo. Omeniti moram glede prireditve dramatičnega društva "Soča" v nedeljo dne 3. julija na navadnih prostorih za bolnišnico. Na programu so vsakovrstne zabave za stare in mlade. Za lačne in žejne je tudi dobro preskrbljeno. Tam gori nekje nekaj kruli, kar mislijo pripraviti za lačne. Več pa skoraj povedati ne smem, ker papir je drag in urednikov koš nima dna. Čisti dobiček je namenjen v prid Slovenskega narodnega doma. Za dramatično društvo "Soča" **Fred Malgaj.**

Girard, O. — Dne 30 maja se je vršila tu veselica oz. koncert pevskega društva "Ljubljanski vrt". Udeležba je bila velika. Od vseh strani so prihajali rojaki, da slišijo slovensko petje, tako da je bila dvorana nabito polna. Okoli 3 ure popoldne se je pričelo petje. Tamburaško društvo je zasviralo "Lepo našo domovino", in navzoče občinstvo se je dvigalo iz sedežev, ter s klici "Živela domovina" odobravalo ubrani kvartet. Kvartet pevskega društva iz Clevelanda, O., pod vodstvom Mr. Kogoja je zapelo lepi pesmi "Pomladna" in "Vasovalec." Ljudstvo je čestitalo dobrim pevcem. Hvala g. Kogoju, ki je z nagovorom spodbudil rojake k temeljiti zavesti do slov. pesmi. Nato je zapelo hrvatsko pevsko društvo "Strossmair" iz Youngstowna, O., pesem "Slovenec in Hrvat". Udeleženci so aplavdirali, da so morali zapeti še eno: "O Dalmacija". Hvala zavednemu pevskemu društvu, Strossmaier.

Dne 4. julija ob 2 uri popoldne se bo vršil koncert hrvatskega pevskega društva "Strossmaier", s sodelovanjem "Ljubljanskega vrta" iz Girarda. Program je sledeči: Društvo Strossmaier poje: "Slovo"; Ljubljanski vrt: "Jugoslovansko", Strossmaier: "Na vrelu Bosne", Ljubljanski vrt: "Pomladno" in Eno devo"; Strossmaier: "Mrtvo devo"; Ljubljanski vrt: "Pod oknom" in končno obe društvi skupno: "Morje Adrijansko." Pelo se bode še več drugih pesmi, ki jih pa ne objavimo. Začetek je ob 2 uri popoldan in ob 8. uri zvečer vmes je prosta zabava. Vabimo vse Jugoslovane, k obilni udeležbi "Strossmaier" **Frank Kramer.**

PRVA PORAVNAVA MED DELAVCI IN MESARSKIMI BARONI.

New York, N. Y. — Unija mesarskih delavcev, lokalni organizaciji št. 174 in 211, je prisilila mesarske barone s stavko do prve poravnave, ko je Bronx Provision kompanija podpisala pogodbo z mesarskimi delavci.

Od 1,500 delavcev, ki so zastavkali, se je pet sto delavcev vrnilo na delo, ker so gospodarji podpisali pogodbo z delavsko organizacijo. Odborniki organizacije so prepričani, da delavci zmagajo, ker so na stavki vsi preddelavci in najbolj izurjeni delavci.

ŠTIRJE EKSEKUTIRANI ZARADI ENEGA UMORA.

Bellefonte, Pa. — V Rockviewu so posadili v ondotni kaznilnici štiri obsojence na električni stol. Obsojeni so bili na smrt, ker so umorili Szluna Floriana. Obsojenci so trije zamorci, Milton Hudson, Robert Traumel in William Stragin. Četrti je tujezemec Steve Schiop.

Fašistovska nasilja se po vsej Italiji nadaljujejo.

Pričakovalo se je z gotovostjo, da bo po končanih volitvah poneha fašistovski teror, in da se povrnejo zopet k starim civilnim bojem. In zmotili smo se. Teror se nadaljuje, še v grozovitejši obliki. Kolone oboroženih fašistov letajo iz vasi do vasi in uganjajo teror med ljudstvom. Zlasti se sedaj radi maščujejo v krajih ,kjer so zase pričakovali volilni uspeh pa so bili poraženi. Grozodejstva, ki jih izvršujejo, so neverjetna. Ne prizanesejo ne ženam ne otrokom, ne starčkom, ne bolnikom. V vasi Asola je tolpa fašistov udrla ponoči v stanovanje S. Morbio ter je s samokresi ustrelila njega, težko ranili njegovo sestro in brata ter njegovo mlado hčerko — potem so odšli. V provinci Ferrara so šli iskat nekega sodruga z namenom, da ga ubijejo. Obkolili so njegovo hišo, kričali so kot nori in v tem se prikaže ob oknu stara mati našega sodruga, ter jim pove, da sina ni doma — v tem fašisti pričnejo streljati in so ubogo starko ob oknu ubili.

Taki in podobni slučaji se dogajajo dan na dan, da ne govorimo o drugih manjših deliktih kakor pretepanje, izpostavljanje, in zajetja naših sodrugov.

Napram vsem tem zločinom je vlada popolnoma pasivna. Izdala mirovne ukaze in odredbe — ali samo radi lepšega. Vladni organi, karabinerji in drugi pri teh zločinih fašistom še pomagajo.

Kako so ravna z aretiranimi, je nepopisno. S pretepanjem in mučenjem se jih sili, da morajo priznati in podpisati obtožbe, ki jih niso zakrivili.

Pred tednom dni so v Trstu aretirali okoli štirideset mladih komunistov ter so jih obtožili, da so se pripravljali za upor. Dobili so nekaj bomb in drugega orožja skritega v raznih krajih mesta. Fantje so izjavili , da je vse to bilo le v obrambo proti fašistom — in ne za druge namene. Kako se pa v zaporu s temi nesrečneži postopa naj vam zadostuje to, kar je bilo te dni objavljeno v nekaterih listih, in sicer:

"Zaprtega Scabarja so slekli do nagega in pretepli do krvi. Izbili so mu zobe. Izvršili so nad njim takozvani "ples sv. Antona", ki obstoja v tem, da bijejo človeka toliko časa po prsih, dokler ne začne bljuvati kri.

Zaprti Vidali je bil tepen do krvi. Zadrgnili so ga okoli vratu in ga toliko časa stiskali, da je postal plav, in padel v nezavest.

Vjetnika Canzianija so slekli do nagega in ga pretepli z bikovko do krvi. Da bi mu izsilili priznanje, so mu zvezali spolne ude z vrvico in vlekli toliko časa, da se je onesvestil.

Zaprtemu Hrovatinu niso dali dva dni ni jesti. Postavili so ga pod mrzlo škropilo, kjer je moral stati dve uri. Pustili so ga nato nagega. Prisilili so ga, da je moral hoditi po kolenih čez pod, ki so ga bili posuli s soljo. In ga med tem pretepali z bikovko po bedrih.

Vjetnike Gravino, Apollonija, Kokorasca in Tomasakoviča so slekli do nagega in jih pretepali.

Ti čini so se dogodili in se še dogajajo v tržaških zaporih."

Take slučaje smo doživeli tudi v Istriji napram našim sodrugom, ki so se udeleževali volilnega moja.

Vse to se godi v civilni državi. Do kdaj bomo še trpeli v tej situaciji je težko prerokovati — ali dolgo to ne bo trajalo, ker vsaka sila ima svoje meje. Delavstvo ne obupava, ker je prepričano, da bo prišel dan pravice, dan njegove zmage. V tem prepričanju trpi i prenaša vse te grozote — ker vsak odpor v tem momentu bi samo podaljšal njegove muke.

BANČNI AGENT OROPAN.

Philadelphia, Pa. — Štirje maskirani banditje so ustavili Frederick Meyersa, blagajnika blagajnika Mutual Trust kompanije in mu odvzeli torbico, v kateri je bilo od pet do deset tisoč dolarjev. Meyers je streljal za banditi, ko so bežali z denarjem, toda zgrešil je cilj.

Bančni uradniki izjavljajo, da so bili v torbici vrednostni papirji, gotovine je pa bilo malo v nji.

Izpovedi policajev si nasprotujeta.

EN POLICAJ TRDI, DA JE PRI VANZETTIJU NAŠEL SAMOKRES V DESNEM ŽEPU, DRUGI PA TRDI, DA V LEVEM.

Policaj Hill je pa popravil svojo izpoved o strelni luknji v vraticah.

Dedham, Mass. (Fed. Press).— Pri obravnavi pred porotnim sodiščem proti Bartolomeo Vanzettiju in Saccu se je pokazalo jasno kot beli dan, da sta izpovedi dveh policajev o najdbi samokresa pri aretaciji Vanzettija direktno nasprotni.

Policaj Earl I. Vaughn je pričal, da je našel samokres v desnem Vanzettijevem žepu, policaj Michel J. Connolly je pa ravno tako odločno trdil kot njegov tovariš, da je našel samokres v Vanzettijevem levem žepu. Oba sta trdila odločno in povdarjala, da se je tako zgodilo in ne drugače. Ta dva policija sta namreč pred enim letom aretirala Vanzettija.

Znano je, da bo tožitelj skušal dokazati, da je samokres lastnina Aleksander Berardellija, ki so ga našli pri Vanzettiju. Berardelli je stražnik, ki je bil umorjen pri roparskem umoru v Braintreeju. Javni tožitelj tudi ne bo skušal dokazati, da so banditje vzeli samokres Berardelliju, ko je padel ,ampak da je do samokresa prišel Vanzetti na neki drugi način.

Ves čas, ko traja obravnava, je sedel Vanzetti mirno, včasi se je malo nasmehnil, kadar so mestopile komedijantske priče za državnega pravdnika. Nekoč se je Vanzetti pri izpovedi neke take priče tako smejal, da so mu solze prišle v oči.

Na petnajsti dan obravnave je pa vzrastlo ogorčenje tudi v Vanzettiju, kot pri Saccu, ko je pričala Lola Andrews, da ga je videla na dan zločina v Braintreeju. Petnajsti dan je pripovedoval policaj Connolly, kako je aretiral obtoženca na vozu uličnе železnice, ki je bil na potu iz Bridgewaterja v Brockton.

"Videl sem Vanzettija, da je vtaknil roko v žep, kot da hoče potegniti samokres, in posvaril sem ga, naj tega nikar ne stori," je izpovedal Connolly. "Rekel sem mu, da naj drži svoji roki nad naročjem."

Vanzetti je vstal v železnem kurniku. "To je laž," je prišlo razločno iz njegovih ust. On ni zakričal, toda njegove besede so dosegle vse osebe v dvorani. Nastalo je majhno vznemirjenje. Stražnik je porinil Vanzettija na svoj sedež, mirno, tiho, kot se je zgodilo s Saccom.

Izpraševanje policaja William Hilla po zagovorniku Fred H. Mooru je dokazalo ,da se je njegova izjava o strelni luknji v vraticah izkazala kot napačna. Moore je z vprašanji pripravil policaja tako daleč, da je priznal, da je sam ogledoval avtomobil deset do petnajst minut, poleg njega so pa bili še trije drugi možje, toda nobeden ni opazil strelne luknje v vraticah.

Odpeljali so avtomobil v garažo broektonske policije in ko je prihodnji dan Hill zopet ogledal avtomobil, je opazil strelno luknjo v vraticah.

To se je dogualo že po tem, ko so porotniki dalj časa ogledovali avtomobil. Sodnik Thayer mogoče najde vzrok, da reče porotnikom, naj se ne ozirajo prav nič na strelno luknjo v vraticah, ker ni v zvezi z afero. Ali skozi dneve je bilo dovoljeno, da je avtomobil stal pred sodiščem in da so ga lahko videli porotniki. Samoposebi se razume, da taki pogledi na banditski avtomobil, govorjenje o kroglah in banditih vplivajo na človeško mišel.

MEHIŠKI DELAVCI SE VRAČAJO DOMOV.

Oklahoma City, Okla. — Mehiški konzal Jose F. Montemayor naznanja, da se vračajo brezposelni mehiški delavci tako hitro domov, kot je mogoče zanje dobiti transportno priliko. Včeraj se je odpeljalo šest voz Mehikancev domov. Dva voza sta zapustila Lawton, štirje vozovi pa tukajšnjo železniško postajo.

Montemayor izjavlja, da se Mehikanci zaradi tega vračajo domov, ker želi Obregon naseliti mehiške delavce na brezplačnih domovinščih, da se Mehika tudi v poljedelskem oziru postavi na svoje lastne noge.

Nova metoda, za obveščanje farmarjev o cenah.

OBVEŠČANI BODO Z BREZŽIČNIM BRZOJAVOM O TRŽNIH CENAH.

Naprava je koristna, toda farmarji ne pričakujejo veliko koristi od nje.

Washington, D. C. — Tržni biro poljedelskega departmenta se je potrudil, da bodo farmarji vsaki dan obveščeni s pomočjo brezžičnega brzojava o tržnih cenah.

To obveščanje je bilo uvedeno z dnem 20. junija. Preje so farmarji prejemali vesti o tržnih cenah navadno par dni kasneje.

Eksperimenti so se delali že od 15. aprila. Omenjenega dne so sporočili s poštnih brezžičnih postaj v St. Louisu, Omahi, Washingtonu cene o živini, mesu, žitu, krompirju in drugih produktih.

Neki uradnik poljedelskega departmenta je dejal, da se trudijo, da spopolnijo naprave za razširjenje tržnih cen, da bodo farmarji povsod obveščeni o cenah.

Farmarji so seveda zadovoljni s to napravo. Neki farmar je rekel, da je naprava zaradi tega koristna, ker bodo farmarji takoj vedeli, za koliko so jih podli prekupčevalci, ki nakupujejo od truste razne pridelke in živino.

Farmar bo sicer vedel, po kakšni ceni se proda produkt na trgu, toda sprejeti bo moral ceno, ki mu jo ponudi prekupčevalec, čeprav bo ta cena daleč pod tržno ceno. Z informativnega stališča je ta naprava res nekaj vredna za farmarje, ne bo pa imela najmanjšega učinka na prekupčevalce, da plačujejo produkte boljše, ki jih kupujejo pri farmarjih.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press).

— Tiskarski delavci v San Diegu, Cal., so po dvodnevni stavki izvojevali 44 ur dela v tednu in povišanje mezde na uro.

— Krajevne unije mornarskih strojnikov v San Franciscu nočejo sprejeti pogojev, katere so podpisali njihovi glavni odborniki z vladnim plovbenim odborom in parobrodnimi družbami. Unije so naznanile svojim članom, da ostanejo v stavki, kajti nova pogodba je pomota.

— Izvrševalni odbor Labor Party v Angliji je sprejel ostro protestno rezolucijo proti vladi, ki je pričela zapirati komuniste zaradi "puntarskih" besed in spisov. Rezolucija se glasi, da je svoboda govora in tiska v nevarnosti.

Drobiž

od blizu in daleč.

— Boris Bahmetijev še vedno zastopa mrtvega carja v "ruskem poslaništvu" v Washingtonu!

— V Parizu so se pojavile rokoborke med igralkami, ki nastopajo vsak večer v dvorani in se pretepajo na veliko zabavo gledalcev.

— 15-letna Lucy Rosati iz Chicago Heightsa je ustrelila 45-letnega soseda Guyda De Posa. Deklica pravi, da jo je moč izkušal.

ČUDNI AMERIKANIZATORJI.

Northampton, Mass. — Tukaj so aretirali William Schuetza, ki je pred kratkem prejel darilo za članek o amerikanizmu. Obtožen je, da je vlomil v vilo mrs. Mary A. Lee v South Hadley Fallsu.

Na distriktnem sodišču se je priznal krivim in izročen je bil veleporoti. Zanj je določenih šest tisoč dolarjev poroštva. Ker ni mogel položiti poroštva, so ga vtaknili v zapor.

KONGRES SPREJEL 10,000 NASELJENCEV.

Washington, D. C.—Poslanska zbornica je sprejela Johnsonovo predlogo, da se dovoli stopiti na suho vsem onim naseljencem, ki so odpotovali v Ameriko najkasneje 8. junija, brez ozira na to, da njihovo število presega kvoto, ki je določena po novem naseljenskem zakonu. Okrog 10,000 imigrantov se bo okoristilo s to predlogo.

Ameriške vesti.

BRAT JE OBSTRELIL SESTRO, SEBE JE PA UBIL.

Zabraniti ji je hotel možitev.

Rushville, Ind. — Še vedno se odigravajo drame v človeškem življenju, ki pokazujejo, kako globoko tiči še človeštvo v starih šegah, navadah in nazorih. Precej stari so nazori, da se mora hči ali sin tako poročiti, kot zahtevajo njuni stariši. Od tega nazora prihaja tudi navada, da si brat jemlje pravico, da narekuje sestri, s kom se naj poroči. Precej stari so ti nazori, ali veliko ljudi se ne more ločiti od njih, kot pokazuje dogodek, ki se je odigral tukaj, čeprav se bahamo, da živimo v prosvitljenem veku pare in elektrike.

26-letni farmar A. Jones je oddal strel na svojo 22-letno sestro Gertrudo, zakar je sebe ustrelil. Sestro so prepeljali v bolnišnico in prav malo je upanja, da okreva.

Brat je nasprotoval sestrini zakonski zvezi z nekim Russel Wykoffom. Za vsako ceno je hotel preprečiti, da poroči njega. Sestra ga ni hotela ubogati in oddal je nanjo strel iz lovske puške, ko jo je zapustil njen zaročenec. Strel je ugasnil tudi plin in v temi je Jones nastavil puško sebi proti glavi in sprožil. Sestra je hitela klicati na pomoč in je srečala Wykoffa pri vratih, ki se je takoj vrnil, ko je slišal strele.

Sestra je izpovedala, predno je izgubila zavest, da je odšla v svojo sobnico, ko jo je zapustil njen zaročenec. V tem trenotku je zagledala brata, da meri nanjo z lovsko puško. Vrgla se je doli, da ne dobi vsega strela v glavo, brat je pa sprožil petelina.

MED PAPIRNIMI MAGNATI POKA.

Papirni trust izgublja v stavki.

New ork, N. Y. — V papirnici Attiwi Power & Paper kompanije, Ltd., v Iroquois Fallsu, Ontario, so pričeli z delom, v kateri je bilo ustavljeno delo, ko so zastavkali papirni delavci, ker niso hoteli sprejeti 30-odstotnega mezdnega znižanja in podaljšanje delavnika. Kompanija je napravila pogodbo z delavsko organizacijo, toda detajli pogodbe niso znani.

To je nov dokaz, da papirni trust ni mogel vsem tovarnarjem vrniti vsiliti svoje volje, kajti družbe, ki lastujejo največje papirnice, so odklonile hoditi čez drn in strn za papirnim trustom, ampak so pričele odpirati svoje tovarne.

V kompanijski pisarni izjavljajo, da se je sporazum napravil na ta način, da bo za kompanijo in organizacijo veljala pogodba, ki bo ustavljena povsod po končanem boju.

Druge kompanije obdržavajo konference z zastopniki delavske organizacije. Internacional Paper kompanije, poznana tudi pod imenom papirni trust, pa skuša obdržavati konference s svojimi delavci.

GLAVNI KABERJEV MORILEC PRIJET.

Buffalo, N. Y. — Tukaj so prijeli nekega Salvatore Calaca, starega 31 let, kot glavnega morilca Daniel Kaberja v Clevelandu. Morilca so prijeli v Edenu, predmestju Buffala, na kar so ga izročili okrajnemu državnemu pravdništvu.

O aretaciji je bila obveščena policija v Clevelandu. Popoldne je Calao napravil izpoved, v kateri je priznal dejanje.

Izpovedal je baje tole: "Jaz in Victorio Pesseli sva vstopila v sobo Daniel Kaberja ponoči in sva pomašila, da spi. Prijel sem ga za roki in držal trdno. Pesselli mu je pa prizadel od 16 do 20 sunkov. Ko sva vstopila v sobo, sva slišala goveriti žensko, toda ne spominjam se, da je nekdo udarjal na glasovir. Ko sem pograbil Kaberja, se je skušal otresti mene. In ko sva se borila, ga je Pesseli večkrat sunil z nožem, na kar je padel na posteljo. Držal sem ga še in moj tovariš ga je suval z nožem."

Okrajni pravdnik je odločil, da Calao ostane v zaporu, dokler oblasti v Clevelandu ne pošljejo ponj in ga odvedejo v Cleveland.

Cleveland, O. — Ko je javni tožitelj Ed Stanton sprejel brzojavno poročilo o aretaciji Calaoa, je rekel: "Mislim, da so prijeli pravega človeka. Razlika je le ta, da ima zdaj napačno ime."

Policijski načelnik je odposlal detektive v Buffalo, da ga privedejo v Cleveland.

Sodnik Berman je odklonil predlog zagovornika Kaberjeve žene, da se obravnava preloži, ampak je odločil, da obravnava prične 28. junija. Advokat Paulson bo skušal dokazati, da je njegova klijentka bolna na umu.

ALI SO PRIČELI NASTAVLJATI KULIJE NA LADIJAH?

Seattle, Wash. — Tukaj kroži vest, da so na parniku "Wenatchee", ki je lastnina delaveem sovražne Pacific Steamship kompanije, odpustili del belopoltnih mornarjev v Hongkongu in jih nadomestili s kitajskimi kuliji.

Ta vest je bila poročana pismeno. Sporočil jo je neki organiziran godbenik svoji materi. Ko je bil parnik zasidran v tem pristanu, je krožila vest, da je bil del moštva odpuščen, da se lahko nastavijo kitajski kuliji, ko parnik priplove v Hongkong. Uradniki kompanije nočejo potrditi tega poročila. Odpuščeni mornarji se bodo pripeljali nazaj v drugem razredu. Parnik "Wenatchee" lastuje plovbeni odbor.

BOJ PROTI DELU NA DOMU.

Philadelphia, Pa. — Tudi tukaj so pričeli krojaški delavci, organizirani v Cloak in Skirt Makers' Union z bojem za odpravo dela na domu, ker so v takih delavnicah delali po šestnajst ur dnevno, ki so brez vsakih sanitarnih naprav. Navadno so se zbrali po trije delavci skupaj, med katerimi je eden samo likal. Stroje so jim dali prekupčevalci, ki so bili preje tovarnarji. Delavnica je bila ustanovljena in garanje je pričelo v korist prekupčevalcem in mešetarjem, ki oskrbujejo trgovine z ženskimi plašči in krili.

Organizacija je sklenila, da se ustanovi sklad s $50,000 in da se prične takoj z bojem za odpravo dela na domu, ko je nabran potrebni denar v skladu.

MRLIČ NAJDEN PO DVEH MESECIH.

New York, N. Y. — Koliko se brigajo v današnjih dneh ljudje za svojega bližujika, govori dejstvo, da je John J. Moore, pardoniran zločinec ležal dva meseca mrtev v svojem stanovanju, predno so ga našli. Pes je lajal več ko dva meseca. Sosedje so slišali lajati psa, a nihče ni še pogledal, kaj se je pravzaprav zgodilo, da pes laja. Končno je tudi pasje lajanje utihnilo. Pes je izginil. Najbrž se je prepričal, da njegovo lajanje ne privabi trdosrčnih in sebičnih ljudi, ki žive v današnji družbi neko prikazen, ki jo imenujejo svojo srečo. Te dni so prišli delavci v hišo, da popravijo vodovodne naprave. Udaril jim je strašen smrad v nos. In ko so pogledali, kaj povzroča smrad, so odkrili mrtvega Moora, ki je bil seveda že precej razkrojen.

Star prepir radi Wisconsinske državne ceste.

Chicago, Ill. — Chicago Wisconsin, — kako se to čudno sliši in piše, ako je človek vedno navajen pisati in izgovarjati samo. "Chicago, Illinois."

Akoravno dvomimo, da bi kedaj pisali "Chicago, Wis.", vendar ni nič nemogočega, posebno dandanes ne v tej deželi.

V Wisconsinu so ljudje, kateri se sklicujejo na izjave geometra Mitchel, kateri je bil pripoznan v juliju 1767, od kongresa 13 držav, in je bil od takratne uprave denarno podpiran v prilog dobre razmejitve v severozapadnem teritoriju.

Po neki zemljepisni karti, ki izhaja od tega inženirja, pripada Chicago k Wisconsinu; Beloit v Wis. pa k Illinoisu. Upper Michigan, z bogato pokrajino Hurlei bi se ravnotako priključilo Wis.

Po tako dolgih desetletjih šele pride na dan prepir radi teh mej, ki se je pričel lanske jeseni. Dnevnik "Illinois Constitutional Assembly" je po novem merjenju predlagal, kar pa je država Wisconsin po kratkem odbila.

Umljivo je, da ta prepir nima nič stvarnega, le kot stara novica, ki nam pove, za kaj se dandanes najbolj brigajo merodajni činitelji, je tu zaminjiva.

Inozemstvo.

Bikovska poje v Egiptu.

Kairo, 21. jun. (Fed. Press). — Cenzura časopisja in politična opresija v Egiptu je dosegla višek po zadnjih izgredih. Najnovejša šola demokracije je, da se z bičem pretepajo dijaki in dijakinje v tem mestu, katerih zločin je, da kličejo živijo Zagluli paši in drugim nacionalistom.

Svet lige narodov zboruje.

Ženeva, Švica, 21. jun. — Svet lige narodov je otvoril konferenco, ki je — čudno! — javna. Vse razprave se vrše na odprti seji. Na dnevnem redu je švedsko-finski spor zaradi Alandskih otokov, poljsko-litvinski spor, pritožba Albanije zoper Grško in Jugoslavijo, amendmenti k ustavi lige narodov in druge točke. Hjalmar Branting, vodja desničarskih socialistov na Švedskem, zagovarja aneksijo Alandskih otokov k Švedski. Svet je izvedel, da se v "svobodnem" mestu Danzigu, ki je pod kontrolo lige, izdeluje in prodaja orožje. Neka tovarna je sprejela naročilo od Mehike za 10,000 puškinih cevi. Ker je kontrakt za cevi postavno podpisan, ga svet noče razveljaviti, sklenil pa je, da se mora dotična tovarna preleviti v kolesarsko podjetje kakor hitro izvrši omenjeno naročilo.

Lordi zahtevajo mir z Irsko.

London, 16. junija. — Pri današnjem zasedanju visoke zbornice, je bilo predlagano, naj se prične z mirovnimi pogajanji z Irsko, kar je povzročilo obširne in žive debate. Lord Danougdmore je predlagal vladi, da spremembne predloge, katere je izdelala k Home Rulovi postavi, objavi.

Liberalci so kritizirali v ostrih govorih način vladinega postopanja v irskem vprašanju, posebno pa obsojali politiko glede represalij.

Earl Buxton je zahteval od Lloyd Georga, naj poda odkrito izjavo, njegovega mišljenja, kako dalekosežna dovoljenja za koncesije lahko dobi.

Lord Major pa pravi: Tri velike napake Home Rulove postave so: Deljenje Irske, finančijelne naredbe in ustanovitev kolonije britske vlade v slučaju, da bi parlament v južni Irski ne deloval.

Vlada naj pomisli, da sta dobro ime in kredit Velike Britanije v nevarnosti, je rekel Boyer in lord Gramon, kateri se je ravno vrnil iz Irske je zatrdil, da se tamkajšnja situacija od dne do dne slabša.

Avstrijska republika brez vlade.

Dunaj, 16. junija. — Mrtva točka, na katero je zadela avstrijska vlada se zdi, da se še vedno ni približala nič rešitvi in je še tako, kot pred 15 dnevi.

Krščanski socijalci so se izjavili, da jim je sploh nemogoče si misliti kako ministrstvo tako dolgo, dokler se bo po provincah širila propaganda za priključitev k Nemčiji. Obenem je tudi ta stranka zagotovila, da bo vsako politično organizacijo, katera istotako garantira, da bo tako gibanje zatirala, podpirala.

Predsednik Hainisch je baje obljubil, da bo sestavil provizorični kabinet, kateri naj bi vodil gospodarstvo do novih volitev, toda krščanski socijalci nočejo slišati o kakih novih volitvah v strahu, da bodo trpeli mnogo na izgubi glasov, kar bi jim tedaj sploh zabranilo za vedno vstop v parlament.

Policijski šef postane ministrski predsednik v Avstriji.

Dunaj, 22. jun. — Shober, načelnik dunajske policije, je dobil ponudbo od stranke krščanskih socialcev, da naj organizira novo avstrijsko vlado.

12,000 vojakov je čuvalo kralja Jurета na Irskem.

Belfast, Irska, 22 jun.—Kralj George, ki je danes z velikimi ceremonijami otvoril severnoirski (ulsterski) parlament v tem mestu, je bil dobro zavarovan proti sinfajnovskim napadom. Dvanajst tisoč mož — vojakov, pomorščakov, policistov in tajnih detektivov — je zagradilo ceste na obeh straneh od pristanišča do mestne hiše, v kateri zboruje parlament, ko se je kralj vozil v kočiji od pomola do zbornice. Trinajst bojnih ladij je spremljalo njegovo jadrenico do Belfasta. — Kralj je kot običajno čital svoj govor, rekoč med drugim, da je za Irsko "prišla nova doba."

Branting je oštel ameriškega komisarja.

Ženeva, Švica, 22. jun. — Svet lige narodov je včeraj razpravljal o švedsko-finskem sporu glede Alandskih otokov in glede pritožbe Albanije zoper Jugoslavijo in Grško. Hjalmar Branting, voditelj švedskih desničarskih socialistov, ki je dosegel, da se ligine seje vrše javno, je včeraj kritiziral komisijo, ki je preiskala zadevo glede Alandskih otokov v Baltiškem morju, češ da je pokazala svojo nezmožnost. Posebno pa je oštel Abrama I. Elkusa, ameriškega člana komisije. — Danes se razpravlja o vprašanju Vilne.

Trgovina z Rusijo.

Stockholm, 22. jun. — Trgovina z Rusijo, na katero so mnogi trgovski zastopniki čakali tukaj več ko dve leti, je zdaj v polnem zamahu preko pristanišč v obmejnih ruskih državah. Tovorni parniki s kožami, lanom in drugimi rečmi iz Rusije prihajajo dnevno v nemška in danska pristanišča. Zadnji teden sta odplula dva parnika iz Stockholma, naložena z materijalom za sovjetsko Rusijo. Eden parnik je imel 200 ton svinca in telefonskega materijala, drugi pa 135 ton kovinske pločevine in motorjev. Oba tovora se cenita na več ko miljon švedskih kron. Največ blaga za Rusijo prihaja iz nemških pristanišč. Ker Nemci nimajo dosti ladij, se poslužujejo velikih splavov, ki jih vlečejo vlačilne ladjice.

Nesreča na Volgi; nadškof med mrtvimi.

Stockholm, 22. jun. — Zadnji teden se je dogodila ekspolzija na nekem velikem parniku na reki Volgi v Rusiji. Parnik je zgorel in večina potnikov in moštva je izgubila življenje. Med mrtvimi je tudi nadškof iz Nižni-Novgoroda in več profesorjev z univerze v Kazanu.

Vračanje Rusov iz Amerike v domovino.

Petrogradska komisija za delavstvo je izdelala neko statistiko, o številu v Petrograd od 3. decembra 1920 do 1. aprila letos iz Amerike se vrnjenih domovincev. V tem času se je vrnilo 3042 delavcev, ki so došli v 24 oddelkih, od katerih je 1101 kvalificiranih delavcev. Od vračajočih je v Petrogradu že zaposlenih 693 kvalificiranih in 489 nekvalificiranih delavcev, ostali so odposlani v različne province. V prvi polovici meseca aprila se je ponovno vrnilo 2000 ljudi.

Jutranji obisk in ulom.

Philadelphia, Pa. — Trije elegantno oblečeni in maskirani banditje so udrli v stanovanje Johna Mebride, št. 2264 na Park Ave., kjer je spala njegova soproga. Ropot pa je je zbudil in videla je, kako dva moška pregledujeta in iztikata v sosednji sobi a blizu njene postelje je stal mož z revolverjem v roki. Ko tatovi niso mogli dobiti nikake vrednosti, so gotovo meneč, da niso zadeli na pravo hišo odšli, kjer je zunaj čakal avtomobil, katerega so se polastili in se odpeljali.

Hrabra rešiteljica.

Philadelphia, Pa.—Alice Miller je rešila iz gorečega stanovanja na 179 Gay St. Alice Dugan z njenimi petimi otroki in njeno materjo, s tem, da jih je znosila iz gorečega stanovanja. Trikrat je šla deklica v gorečo hišo, tako, da je vse rešila. Bila je ravno namenjena ponovno skočiti v plamen, da reši sostanovalko Harmer, ki je bila nasprotni sobi, a so ji to preprečili dospeli ognjegasci.

Irska republika ima dve submarinki.

New York, N. Y. — Prva vest, da ima irska republika bojno mornarico, je prišla na dan v torek, ko je kapitan B. J. Shanley, tajnik Amerike zveze za priznanje irske republike, poročal, da imajo sinfajnovci dve podmornici, ki redno ploveta med Ameriko in Irsko. De Valera, irski predsednik, korkski župan O'Callaghan in drugi Irci, ki so na misterijozen način prišli in odšli iz Amerike, so potovali v submarinki.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincenc Culnkar, 2627 S. Lawndale Ave., podpredsednik Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, gl. blagajnik John Vogrich, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 406 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zalemkar, Box 279, Barbertpn, Ohio, Jos. Radilch, Box 432 Sublikon, Pa., Frank Sedersk, 6809 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Krmpotic, 825 First St., La Salle, Ill.

SOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa.
Anton Radilch, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 184, Green, Kans., za jugovzhod.
Leo Kuhar, Box 245, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor:

Matt Petrovič, predsednik, 597 E. 140th St., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 416 Pierce St., Eveleth, Minn., Peter Benik, 3183 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor:

Vincenc Culnkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Box 181, Lawrence, Pa.
John Ovca, 842 Englewood, Detroit, Mich.
Jos. Skuk, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1644 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zavertnik.

POZOR! — Korespondence s gl. odborniki, bi dohaje v glavnem uradu, se vedi tudi: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE SOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Solniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. Izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslovi: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. Izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Mr. Petroviču, predsedniku gl. odbornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prispevki za gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslovi: John Underwood, 406 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni oglasi, naročnina in spisi vse vrste, ki so v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslovi: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VAŠE KNJIGE.

Zajedalci. Povest iz življenja slovenskih trpinov v Ameriki. Vezano. Stane s poštnino vred $1.75.

Zakon biogenezije. Vrlo poučna knjiga, ki pove, kako sleherni človek ponavlja v sebi razvoj vseh svojih živalskih in divjaških predpikov. S slikami. Vezano. S poštnino vred $1.50.

Obe knjigi, ki se naročita obenem, za tri dolarje poštnine prosto. Naročila sprejema tajnik Književne matice S. N. P. J.: Frank Aleš, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill. — Adv.

RADA BI IZVEDELA

za svojega soproga Frank Gantarja, kateri me je zapustil dne 23. aprila, 1921, zapustil je mene in 10 letno hčerko brez vsacega posebnega vzroka, otrok zelo žaluje po njem, tako da je celo oslabela radi tega. Uljudno ga prosim, naj se mi nemudoma javi, če se noče prijaviti radi mene naj to stori vsled otroka in radi farme, kaj sploh misli storiti z kmetijo ker on dobro ve, da je dolg na zemljišču in dolžniki zahtevajo svoj denar a to še posebno ker je gospodar odšel. Ako se prijavi ali pride nazaj bo zopet vse dobro, ako pa noče priti nazaj naj mi pošlje polno moč, da lahko prodam farmo, da dobe dolžniki svoj denar brez vsacih nepotrebnih sitnosti in stroškov. Znano mu je, da jaz sama prodati ne morem ako se on ne podpiše. Rojake prosim ako kdo ve za njegov naslov naj mi ga prijavi za kar bom zelo hvaležna. Moj naslov je: Josie Gantar, P. O. Box 666, Gallup, New Mex.—(Adv.)

ZA V DOMOVINO JE ZOPET ODPRTA POT

Za pojasnila obrnite se na nas. Enako za sluaj dobave svojcev iz domovine v Ameriko.

Parobrodne listke za vse črte.

Denarne pošiljatve v kronah, dinarjih, dolarjih.

Pišite po naš cenik.

EMIL KISS, bankir,
135 Second Ave., New York.

AMERICAN LINE
Direktna črta
NEW YORK-HAMBURG
Veliki moderni parniki na dva vijaka
Minnekahda, 30. junija
Manchuria, julija 14.
Mongolia, julija 28.

RED STAR LINE
NEW YORK-HAMBURG
LIBAV-GDANSKO
Samland, julija 16.
Samo tretji razred.
Gothland, julija 30.
Oglasite se v našem uradu
14 N. Dearborn St., Chicago, Ill.
ali pri vašem lokalnem zastopniku.

FRENCH LINE
New York—Havre—Paris
naravnost z izvrstnim novim parnikom in po železnici v Jugoslavijo
S. S. PARIS
33,700 ton—45,000 konjske sile
ODPLUJE
Junija 25—Julija 27
in Augusta 17.

Izvrstna komoditeta za tretjega razreda potnike s 2, 4, 6 in 8 posteljami za družine.

Za nadaljna pojasnila prigla-site se pri vašem domačem zastopniku French Line družbe.

WHITE STAR LINE
naravnost v
JUGOSLAVIJO
največji parniki
OLYMPIC ADRIATIC
46,439 ton 24,541 ton
Odpluje iz New Yorka
OLYMPIC
juni 25—julija 16.
ADRIATIC
julija 6—august 3.

Izvrstna postrežba za tretjega razreda potnike. Jedila strežejo natakarji v jedilni sobi.

Posebne ugodnosti za družine.

Za nadaljna pojasnila oglasite se v našem uradu na:
14 No. Dearborn St., Chicago, Ill.,
ali pa pri vašem domačem zastopniku.

DENAR V STARI KRAJ.

Pošiljamo denar v vse kraje v stari domovini, v vsa mesta in v vsako vas, najhitreje, najsigurnejše in po najnižjih cenah, tev brez vsakega odbitka.

Prodajamo šifkarte za vse parobrode preko Oceana in Jadranskega morja.

Nabavljamo potna dovoljenja, (pose) za potnike v domovino in iz domovine v Ameriko.

Naša banka je pod državno kontrolo.

Pišite za pojasnila v slovenskem jeziku na

Slovenic Immigrant Bank
436 W. 23rd St.,
New York, N. Y.

Kapital $100,000.00.

Rezervni zaklad $30,000.00.

Jimmie Higgins.

Spisal UPTON SINCLAIR.
Z dovoljenjem avtorja prevel IVAN MOLEK.

(Nadaljevanje.)

Zanimive stvari so bile zelo redke v Arhangelsku in polagalec cevi je postal radoveden.

"Kaj takega?"

"Ko sem šel po cesti", je pripovedoval Jimmie, "sem zagledal v jarku potiskan papir. Poberem, pogledam in kaj misliš, kaj sem našel? Iztis proklamacije, katero so boljševiki naslovili na nemške vojake in kakršno dajejo v nemških zakopih".

Radovedno je pogledal moža, češ, ima li kaj vtisa njegova novica.

"Lej ga zlodja! Kaj pa je v proklamaciji?"

"Poziv na Nemce, da naj poženejo kajzerja k vragu kakor so Rusi naredili s carjem".

"Razumeš nemško?"

"Ne, ampak letak je v angleščini".

"Kaj pa dela letak v angleščini?"

"Ne vem".

"In kaj dela letak tukaj v Arhangelsku?"

"Tudi tega ne vem".

"O Kriste! Stavim pet dolarjev, da nam boljševiki nastavljajo past".

"Na to nisem mislil", odgovori Jimmie kakor iznenaden, "morda je res".

"Z nami, z Yanki ne bodo igrali dolgo, I bet!"

"Ne bodo ne — ampak zanimivo je, kaj pravijo v letaku".

"Pokaži!"

"Dobro, toda ne povej nikomur, ker nočem nobenih sitnosti".

"Moja beseda: molčal bom".

Vzel je umazan kos papirja in prečital vsebino. "Pri Bogu!" je vskliknil, "to je pa čudno".

"Kaj je čudno?"

"To ne dokazuje, da boljševiki podpirajo kajzerja". Popraskal se je za ušesom. "Veš kaj, meni se dopade".

"Meni tudi. Nisem mislil, da imajo boljševiki toliko pameti".

"Da, da, ravno tega je treba nemškemu ljudstvu. Zdi se mi, da bi bilo dobro najeti te ljudi, da bi pisali in tiskali take letake".

"Tudi jaz sem tega mnenja", pravi Jimmie vzradoščen.

Polagalec cevi je pa hitro prišel na drugo misel.

"Ampak križ z boljševiki je, ker ne dajejo letakov samo Nemcem, tudi nam bi jih podmaknili".

"Tako je!" pritrdi Jimmie še bolj vesel.

"E, to pa ne gre! Disciplina ne pusti tega".

Jimmiejevo upanje je bilo zastonj. Nekaj je pa le bilo. Razgovor je bil končan s tem, da je mož obdržal letak z obljubo, da ga pokaže svojim prijateljem in ne pove, kje ga je dobil. Jimmie je bil zadovoljen. Čutil je, da eno zrno je že padlo na rodovitna tla.

* * *

"Družba krščanske mladine" je seveda morala priti z ekspedicijo tudi v Arhangelsk. Postavila je kočo, v kateri so fantje igrali "checkers", čitali in kupovali čokolado in cigarete po visokih cenah. Jimmie je mahnil tja in pozdravil vojaka, s katerim se je bil seznanil na parniku. V civilnem življenju je bil tiskarski delavec in strinjal se je s Higginsom, da političarji in uredniki velikih dnevnikov ne razumejo radikalnih idej predsednika Wilsona ali jih pa nočejo razumeti, zato jih črtijo. Tiskar je čital popularno revijo, polno literarnega mleka za dojenčke, katerega smatra sindikat velikih bankirjev za najbolj varno duševno hrano priprostega ljudstva; naravno se je zelo dolgočasil s takim čtivom. Jimmie ga je povabil iz koče in ponovil prejšnjo igro s polagalcem cevi — z enakim uspehom.

Potem se je napotil v vojaško kinogledališče, s katerim so preganjali dolge arktične noči ameriškim vojakom. Slika na platnu je kazala znano igralko, ki prejme miljon dolarjev na leto, v ulogi revne deklice, ki živi v velikem mestu, pomešana med odurnimi plebejci in po mnogih težkih izkušnjah trpljenja, ki so siromakom nekaj navadnega, jo končno sreča bogat in plemenit mladenič, ki deklico nagradi z ljubeznijo in poroko ter reši njeno socialno vprašanje s tem, da jo popelje v palačo in obsuje z zlatom in diamanti. Tudi ta slika je imela pečat sindikata bankirjev, predno je dosegla priprosto ljudstvo. In sredi slike, ko se je pojavil povečan obraz deklice, obkrožen s finimi kodri in po katerem so lile debele kaplje vode iz oči, je vojak-gledalec, ki je sedel zraven Jimmieja, jezno bruhnil polglasno: "Av, hell! Čemu nam kažejo to bedastočo?"

Jimmie je svetoval, da zapustita gledališče, in ko sta bila zunaj, je Higgins tretjič ponovil svojo igro z enakim uspehom kot prvič in drugič. Vojak je odnesel boljševiški letak v žepu.

Pretekla sta dva dneva in Jimmie se je iznebil vseh letakov, katere mu je zaupal Kalenkin. Ko je pa tretji dan zvečer stopil pred vrata hiše, v kateri je stanoval, se je nepričakovano pojavil pred njim **sar**žent s šestimi vojaki in mu naznanil: "Higgins, vi ste aretirani".

Jimmie ga je debelo gledal. "Zakaj?"

"Ukaz — to je vse, kar vem."

"Počakajte" — — je začel Jimmie, toda oni je odgovoril, da nič ne čakajo. Prijel je Jimmieja za roko in eden vojakov ga je pograbil za drugo roko in vsi trije so odkorakali. Tretji vojak je vrgel Jimmiejev nahrbtnik čez ramo in nato je začel preiskovati Higginsovo spalnico. Rasparal je slamnico v postelji in trkal po podu, če ni morda katera deska, ki ni pribita.

* * *

Jimmie je kmalu razumel svoj položaj. Predno je stopil pred poročnika Ganneta, je bil že na jasnem, kaj se je zgodilo in kaj ima storiti.

Poročnik je sedel pri mizi z glavo pokonci in z grdim pogledom izza naočnikov. Na mizi je ležala sablja in zraven nje avtomatik — kakor da hoče poročnik usmrtiti Jimmieja pa se še ni odločil, na kak način.

"Higgins", je zagrmel Gannet, "kje ste dobili letake?"

"Našel sem jih v jarku".

"Lažete!"

"Ne, sir".

"Koliko ste jih našli?"

Jimmie je že premišljeval o tem vprašanju in pripravil odgovor.

"Tri", je dejal in hitro dodal: "Tako se mi zdi".

"Lažete!" je zopet zagrmel poročnik.

"Ne, sir", je odgovoril Jimmie krotko.

"Komu ste dali letake?"

Na to vprašanje pa ni prej pomislil in spravilo ga je v zadrego.

"Ne — ne bi rad povedal".

"Zapovedujem vam, da poveste!"

"Žal, da ne morem".

"Povedali boste vse, predno bo ta afera končana, le zapomnite si dobro", je vpil poročnik. "Pravite, da ste našli tri letake?"

"Ne vem, morda so bili štirje", je rekel Jimmie v nadi, da bo še bolj na varnem. "Nisem se zanimal za število".

"Ali simpatizirate s temi doktrinami?"

"Eh, ne — ne ravno — simpatiziram samo z gotovim delom".

"Našli ste letake v jarku in se niste potrudili, da bi jih prešteli, če so trije ali štirje?"

"Ne, sir?"

"Kaj mislite, ali jih ni bilo pet?"

"Ne vem, sir — zdi se mi, da ne."

"Vsekako jih ni bilo šest?"

"Ne, šest jih ni bilo, to pa vem".

Poročnik je odprl predal mize in vzel iz njega kop letakov, zganjenih, zmečkanih in umazanih, ter jih razgrnil po mizi pred Jimmiejevimi očmi: eden, dva, tri, štiri, pet, šest, sedem.

"Vi lažete!"

"Oprostite, gospod, zmotil sem se", je odvrnil Jimmie, ves poparjen.

Poročnik se obrne k vojakom, ki so ves čas stali v sobi.

"Ali ste preiskali jetnika?"

"Ne še, sir".

"Preiščite ga!"

Najprvo so pretipali Jimmiejeve žepe, če ima orožje pri sebi in potem so mu ukazali, da se sleče do kože. Pretaknili so vse, celo podplate na škornjih so odtrgali. Prva stvar, ki so jo seveda našli, je bila rdeča knjižica v notranjem žepu njegovega jopiča. "Aha!" je kriknil poročnik.

"To je članska knjižica socialistične stranke v Ameriki", je pojasnil Jimmie.

"Ali ne veste, da doma dobi vsakdo dvajset let ječe, kdor nosi takšno knjižico pri sebi?"

"Ne zaradi knjižice", zraste Jimmie.

Poročnik je molčal, dokler se je Higgins oblačil, nakar je nadaljeval: "Higgins, zasačili smo vas pri izdajstvu zoper domovino in zastavo. Kazen je smrt. Ena sama stvar vas lahko reši te kazni: — povedati morate vse, čisto vse kar veste. Razumete?"

"Da, sir".

"Povejte torej, kdo vam je dal letake".

"Letake sem našel ob cesti".

"Ali res mislite obstati pri tej neumni pripovedki?"

"To je resnica, sir".

"Vaše zarotniške tovariše hočete ščititi s svojim življenjem?"

"Povedal sem vse kar vem."

"All right", je dejal poročnik in vzel spone iz miznice. Vojaki so uklenili Jimmieja. Nato je pobral sabljo in avtomatik z mize; Jimmie, ki ni razumel vojaške procedure, ga je prestrašen gledal. Toda poročnik si je opasal sabljo, vtaknil avtomatik v torbico, nato je navlekel nase težko vrhnjo suknjo, katere kožuhast ovratnik mu je pokril obraz razen nosa in oči, končno si je nataknil kosmate rokavice in velel Higginsu, da naj gre z njim. Zunaj je stal avto, katerega sta zasedla in dva stražnika sta ju spremila na potu v vojaško ječo.

* * *

V duši jetnika je bil strah, toda ni ga kazal. Ravno tako skrbno je poročnik Gannet prikril zadrego, ki je težila njegovo dušo. Bil je vojaški častnik in njegova vojaška dolžnost je bila neomajana, zato jo je vršil, ampak tega še ni bil doživel, da bi bil ukazal koga ukleniti in peljati v ječo. Vsled tega je bil ravno toliko vznemirjen kakor njegov jetnik.

Poročnik Gannet je videl strašen padec Rusije in sveto je verjel, da je ruska sramota prišla zaradi izdajalske propagande v njeni armadi; verjel je tudi, da boljševiški "blazni psi" zastrupljajo z enako propagando tudi tuje armade, tako da zanesejo revolucijo v druge države. In da se kaj takega zgodi v ameriški vojski! To je bil po njegovem mnenju največji škandal. Kako daleč je že dospela boljševiška propaganda med ameriškimi vojaki? Poročnik ni vedel — in zato ga je obšel velik strah. Tako je vselej z ljudmi, kadar čutijo kaj strašnega in neznanega v svoji bližini. Sam pri sebi je prisegel, da mora streti glavo kači, kajti to je njegova prokleta dolžnost. Vzlic temu je bil razburjen. Saržent Higgins je bil povišan vsled njegovega hrabrostnega čina v Franciji in kljub njegovemu nebrzdanemu jeziku je bil dober podrejenec. In ta človek je zarotnik, puntar in izdajalec!

Prišla sta do ječe, katero je dal sezidati ruski car za svoje nepokorne sužnje. V temi je izgledala kakor velikanska skala — in Jimmie, ki je večkrat rekel v Leesvillu, da je Amerika slabša od Rusije, je zdaj videl, da se je motil: — Rusija ni bila nič boljša od Amerike!

(Dalje prihodnjič.)

Venček ruskih narodnih pravljic.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

Ponatis iz Napreja, leto 1920.

Trije bratje.

(Konec).

Carju se zazdi, da se ne spodobi dati svojo hčer preprostemu mužiku za ženo in jame premišljati, kako bi se iznebil takega zeta.

Izmisli si to-le: "Naložim mu razna težka dela."

Takoj pošlje k bedaku sluge z ukazom, naj prinese bedak zdravilne in žive vode, še predno car konča obed.

Isti čas, ko je car ta ukaz oddajal slugi, je že čul te besede on, ki ga je bedak prvega srečal in ki je poslušal, kaj se po svetu godi; povedal jih je bedaku.

"Kaj naj sedaj storim? Niti vse leto, morda niti vse svoje življenje ne najdem take vode!"

"Ne boj se!" mu pravi Brzotek, "jaz ti jo prinesem!"

Pride sluga in naznani carjev ukaz.

Bedak mu veli: "Povej carju, da mu jo prinesem!"

Brzoteki tovariš odveže nogo in šine. Mahoma je imel zdravilne in žive vode.

Misli si: "Imam še časa, dà se vrnem." — Sede pod mlin in zaspi.

Carjev obed se je bližal koncu, a Brzoteka ni in ni.

Vsi na ladji se vznemirijo. Prvi, ki ga je bedak srečal, pritisne uho k zemlji, posluša in pravi: "Evo, on spi pod mlinom!" Tedaj zgrabi strelec puško, ustreli v mlin in zbudi Brzoteka. Ta prihiti, predno je pretekla minuta, in prinese vodo.

Car se še ni dvignil izza mize in že je stala voda pred njim.

Ne ve si pomagati, sedaj mora dati hčer mužiku. Pravi tedaj bedaku: "Ako si že tako zvit, pa pokaži svojo moč. Pojej s svojimi tovariši naenkrat dvanajst pečenih volov in dvanajst vreč kruha!"

Prvi tovariš to sliši in pove bedaku.

Bedak se prestraši in reče: "Niti hleba kruha ne pojem naenkrat!"

Snedež pa pravi: "Ne boj se! Še premalo mi bo!"

Pride sluga in prinese carjev ukaz.

"Dobro, pravi bedak. "Le pripravite, vse pojemo!"

Prineso dvanajst pečenih volov in dvanajst vreč kruha. Snedež poje vse sam: "Ej, še premalo je! Lahko bi bili kaj navrgli!"

Car veli tedaj bedaku, naj izpije štirideset sodov vina, vsak sod po štirideset veder.

Prvi tovariš sliši carjeve besede in jih pove bedaku. Ta se ustraši: "Niti vedra vina ne izpijem naenkrat!"

Tu mu reče Popijavec: "Nič se ne boj! Sam izpijem vse in še premalo mi bo!"

Nalijejo štirideset sodov vina. Popijavec pride in izpije vse na dušek. "Eh, malo je bilo, pravi: "Še bi pil!"

Nato ukaže car bedaku, naj se pripravi za svatbo. Gre naj in se izkoplje. Kopalnica pa je bila iz litega železa. Car je zapovedal, naj jo tako zgrejejo, da bo žarela in da se bo bedak v njej takoj zadušil.

Razbelijo kopalnico in bedak stopi vanjo da se okoplje. Takoj mu sledi mož s slamo, češ da mu mora nastlati. ba zapro v kopeli. Mož raztrosi slamo. Nastopi tak mraz, da se je bedak komaj umil in že je začela voda zmrzovati. Zleze na peč in sedi tam do jutra.

Zjutraj odpro kopalnico in glej, bedak leži živ in zdrav na peči ter prepeva.

Gredo carju povedat. Ta se užali in ne ve, kako bi se otresel bedaka. Misli, misli in mu ukaže, naj postavi polk vojaštva. Misli si: "Odkod naj vzame mužik vojaštvo? Tega mi ne izvrši!"

Ko bedak to izve, se prestraši in pravi: "Sedaj sem popolnoma poražen. Vedno ste me izvlekli iz stiske, bratci, a sedaj mi gotovo ne pomorete!"

"Ej," mu pravi mužik s svežnjem drv. "Ali si name pozabil! Pomni, pa sem jaz mojster za take stvari in ne boj se!"

Pride sluga in objavi bedaku carjev ukaz: "Ako se hočeš s carično oženiti, postavi do jutri polk vojaštva!"

"Dobro! Toda če se bo car tudi še potem izgovarjal, mu osvojim carstvo in vzamem hčer s silo."

Ponoči gre mužik na polje, vzame s seboj drva in jih raztrese na vse strani. Takoj stoji pred njim neštevilna vojska, pehota, konjenica in topništvo.

Zjutraj zagleda car vojsko; sedaj se on prestraši. Takoj pošlje bedaku lišpa in obleke ter ga naprosi, naj pride k poroki.

Bedak se napravi, nališpa in postane tak junak, da ni mogoče povedati.

Stopi pred kralja, poroči kraljično, prejme bogato doto in postane razumen in spreten.

Ljubila sta ga car in carica, najbolj pa žena.

Novice iz Jugoslavije.

Zakaj je dr. Velizar Janković, prometni minister, demisijoniral. Svojo demisijo je hotel motivirati v javnosti s tem, češ da se na Hrvaškem ni izvršila naredba o dvopismenih napisih na železnici. Toda pravi povod je težja nekonkretnost. Zemljoradnik Rista Djokić je podal interpelacijo o zlorabi železniškega voznega materijala in je dokazal, da je dr. Velizar Janković za zadnje službeno potovanje v Dalmacijo, vzel cel dvorni vlak in potoval z rodbino, spremstvom in služinčadjo. To potovanje je veljalo državno blagajno 50.000 dinarjev. Vlak je obstojal iz pet salonskih in dveh dvornih vagonov. Po naročilu pomočnika žel. ministra inž. Jeliča so morali na vseh kolodvorih izobesiti zastave in v Sarajevu so se vršile tem potnikom na čast ceremonije, ki so v navadi na čast vladarski hiši. Tako izgleda patriotizem in demokratizem naših vlastodržcev na delu. Prepričani smo, da Janković ni pozabil ob svoji demisiji preskrbeti si dosmrtno brezplačno karto prvega razreda. Zato je tudi on tako "prepojen", ker misli, da mora država služiti njemu in njegovi karijeri. Toda na žalost on ni sam. Je samo tip te lepe naše "državotvorne" bankokracije.

Župan in pet svetovalcev v Gršah pri Celju. Dne 24. maja so se vršile volitve novega župana in petih občinskih svetovalcev izmed novih odbornikov. Sodrug Kajtner Andrej je dobil 10 glasov, klerikalec Škraber Jakob 5 in 1 glas je bil neveljaven. Torej je bil z večino Kajtner izvoljen za župana in za svetovalce so izvoljeni ss. Tratar Fr., Uranjak Jak., Šumar Martin, Veligošek Anton, in samostojnež Pospeh Miha. Naši sodrugi niso marali kompromisa, kljub temu da so jih skušali pridobiti samostojneži kakor klerikalci. Naši občinski odborniki so naslednji sodrugi: Kajtner Andrej, Franc Tratar, Uranjak Jak., Velgošek Anton, Šumar Martin, Berglez Jože, Gomilšek Franc in Govejšek Martin.

Velik zločin v Pekrah. V Pekrah pri Mariboru je bil v noči od 26. do 27. maja v svoji spalnici umorjen upravitelj posestva Bogomir Kolenc. Morilec je obenem odnesel okrog 13.000 K. Sum pada na nekega Jožefa Krena, ki je isto noč izginil.

Vilnjeva repatica. Pred tedni je obiskal Ljubljano, mlad, elegantен, visok, od solnca ožgan Dunajčan Richter po imeni. V nekatere ljubljanske kroge si je znal priboriti vstop. Nastopal je odvažno in samozavestno. Na premeten in goljufiv način pa je znal izvabiti od tvrdke Hedžet in Koritnik znatne vsote. Tudi tvrdko Šoštarič v Mariboru je opeharil za velike zneske. Obe tvrdki je ogoljufal za 65.500 K. Z jugoslovanskimi kronicami je dunajski pustolovec pobegnil preko meje.

Težko bo kaj. Narodni poslanec Štefan Belin je poslal ministrstvu za vojno in mornarico pismeno vprašanje, če bodo za časa žetve odpuščeni iz vojske poljedelci. Če bi to ne bilo mogoče, naj bi se dovolil šesttedenski dopust vsaj onim poljedelcem, ki bi bili ob tem času absolutno potrebni doma. Njih potrebnost naj bi se dokazala z občinskimi spričevali.

Prepovedan komunistični časopis. Presbiro poroča: Minister za notranje stvari je s sklepom 17. maja prepovedal uvoz in razpečavanje lista "Der Arbeiterrat", ki izhaja v nemškem jeziku na Dunaju in piše s komunističnimi tendencami.

NAZNANILO IN VABILO.

Društvo "Mladi Slovenci" št. 389 S. N. P. J. priredi svojo zabavo po domače piknik dne 3. julija, 1921, na farmi br. Mike Penkota.

Uljudno vabimo vsa sosednja društva, rojake in rojakinje, domače in bližnje okolice, da se polnoštevilno vdeleže tega izleta v prosto naravo. V zabavo bomo imeli na drašbi nekaj živali, za lačne in žejne bo pa vsestransko točno skrbel veseličnі odbor, tudi godba bo igrala in vrtilo se bo vse naokrog staro in mlado. Čisti dobitek je namenjen za društvene blagajno, torej pridite vsi.

Vstopnine za moške je 50c, ženske so proste vstopnine. Vsi na piknik dne 3. julija vabi

Odbor!

NAZNANILO NAROČNIKOM KOS...

Krajše kose od 25 do 29 inčev sem konečno prejel, ter jih vsem naročnikom odposlal po pošti; kedor še ni prejel klepalno orodje ali motiko, dobi v par dneh, istotako po pošti.

ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Place, Brooklyn, N. Y

NAZNANILO.

Cenjenim društvom v Meadow Lands, Pa., naznanjamo, da se bo vršila skupna seja vseh društev dne 28. junija 1921 ob 7 uri zvečer v Rich Hill Miners Hall (dvorani) Slovenskega Izobraževalnega Doma. S tem se opozarjajo vsi uradniki, da prinesejo s seboj vse knjige. Vabi S. I. D. izvoljeni odbor v Meadow Lands, Pa.

(Adv.)

FARME NA PRODAJ.

Kedar boste namenjeni kupiti farmo v Državi New York, Pennsylvania in Ohio pišite za pojasnila.

John Zulich, Farm Agency, 6313 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Adv.)

AMERIŠKI SLOVENEC

star 32 let išče sebi primerno slovensko dekle ali vdovo v svrho ženitve. Podrobnosti se izvejo pismenim potom, tajnost jamčena. Ponudbe je poslati pod naslov "Ameriški Slovenec", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

(Adv. June 22—23)

Nova Kemikalija umori vse stenice P. D. Q.

P. D. Q. (Pesky Devils Quietus) je ime nove zlatorumene kemikalije iznajdene po Dr. Price in ki vreznici prežene še tako polno hišo, vse stenice, ščurke, bolha, mravlje in uniči jajca. Nimajo časa niti kikati ko jim date P. D. Q. Zavoj 35c napravi en kvort močne tekočine in opravi več kot en poln sod starih zmesi v to svrho prirejenih. P. D. Q. umori in uniči tudi vso zalego, da se ne vrne več. ZASTONJ damo patentirano brizgalko s katero jih dosežete tudi tam kjer se ne more prosto do njih. P. D. Q. za domačo potrebo stane le 35c zavoj.

Prodaja se pri: Economical Drug Co., Public Drug Co., in Buck Rayner Drug Co. (Adv.)

POZOR ROJAKI.

Brotherly Building & Loan Ass. potrebuje zanesljive zastopnike za Pennsylvanijo; zaslužek je precej velik. Toraj ako služite sedaj manj kakor $150.00 na mesec, mi Vam hočemo razjasniti kako morete svoj dohodek povzdigniti, ako pišete na:

Brotherly Bldg. & Loan Ass.,
343 Lawn St., Pittsburgh, Pa.
(Adv.)

PATENTI.

Pišite še danes po naše knjige o patentih, dame zastonj. Advokat za patente; zmerni zanesljivi in poštени. Naslov:

A. M. WILSON, Inc., Victor Building Washington, D. C.